

АЛЬМА МАТЕР

Число 12 (148-149)

травень '94

Наукові конференції

«Івано-Франківськ в історії, літературі і мистецтві»

На таку тему з ініціативи міської Ради народних депутатів й Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника відбулась науково-практична конференція. Із вступним словом виступив ректор університету, академік АПН України, доктор філологічних наук, професор Віталій Кононенко.

Голова міськвиконкому Ярослав Тайліх виголосив доповідь про влад Івано-Франківська у розбудову Української держави. З цікавими і змістовними дослідженнями виступили промовці — професори Володимир Грабовецький, Юрій Лацук, Михайло Фіголь, Володимир Полек.

Фото Івана Фуштя.

Школа — вуз

Знайомтесь: художній факультет

Художній факультет Прикарпатського університету впродовж років готує художників-педагогів, викладачів образотворчого мистецтва, креслення і художньої праці. У краю, що здавна славиться багатими традиціями народної творчості, цей навчальний заклад став справжнім науково-методичним центром національно-культурного і духовного відродження України. Двері аудиторій і творчих майстерень відчинилися перед здібною молоддю.

Професорсько-викладацький склад факультету проводить велику культурно-освітню роботу серед учнівської і студентської молоді. Працюють лекторії з образотворчого мистецтва, університет знань з декоративно-прикладного мистецтва, студенти і викладачі керують художніми студіями в школах міста й області, беруть активну участь у художніх виставках.

Очолює факультет кандидат педагогічних наук, відмінник освіти України, доцент Іван Фічора.

Цими днями рекламно-видавниче підприємство "Акорд" випустило в світ буклет "Художній факультет". Він знайомить абітурієнтів, студентів, гостей університету із здобутками колективу в підготовці висококваліфікованих митців-педагогів. Спонсор видання — хутрова фірма "Тисмениця" (генеральний директор Ігор Зварич).

Надія Стринадюк.

На знімку: Веде заняття заслужений художник України, професор Михайло Фіголь. (Фотографія з нового видання).

У мми днями відбувся міський конкурс учителів української мови і літератури. У ньому взяли участь учителі шкіл №13 і №19.

Звучали теми літератури рідного краю. Минуле і сучасне поєднала рідна пісня, поезія, історія.

Учитель української мови і літератури Мирослав Костів назвав свій урок словами пісні "За Україну, за її волю...". Повівши своїх вихованців у поезію і пісню прикарпатців-січовиків тернистими шляхами історії. Любов до України, повага до героїчного минулого — ось головні шляхи виховання молоді поезією і музикою. Здійснюючи пошукову роботу, учитель разом із учнями пропонує маловідомі сторінки історії, знайомить із забутотою

спадщиною народу, пробуджує національну свідомість вихованців. Мирослав Іванович постійно достукується до дитячих сердець

основою, на якій виросла поезія наших прикарпатських авторів. Учителька впроваджує в практику актуальну педагогічну ідею психологічного захисту навчання засобами народознавства і диференційованого підходу до учнів за творчими здібностями (юні збирачі фольклору і давньої вишивки, писанкарі, дослідники мови, початкуючі поети).

Творча робота допомагає цікаво навчатися навіть слабовстигаючим учням, знімає стреси, обгороджує емоційний стан дітей. Свою педагогічну ідею Параска Кубаєвич щиро передає і студентам університету на педагогічному факультеті.

Олена Будник,
(Кор. «Альма Матер»)

Урок рідної мови

На Всеукраїнський конкурс

художнім словом, підносячи його високо на власних крилах літературних надбань. Його урок був найкращим.

Учителька 19-ї школи Параска Кубаєвич свій урок присвятила Дню Матері. Рядки поезії Богдана Томенчука із зб. "На паперті душі" "Мамо, крижиченько-казко..." стали його темою, а колискова пісня і казка — фольклорною

Зустріч з мером міста була оптимістичною

*Де зустріч з керівництвом
міста, зустріч з керівництвом
університету: Знаючи зустріч
була!*
Зубаню, 1993

Ярослав Тайліх: "На зустрічі в університеті можу сказати, звертаючись до студентства: знаннями здобудемо освіту! З повагою."

У переповненому актовому залі університету відбулася зустріч з головою міської Ради п. Ярославом Тайліхом.

Мер Івано-Франківська розповів про підсумки своєї 4-річної діяльності на цій посаді, акцентував увагу на здобутках та упущеннях, без яких неможлива будь-яка робота. Відтак студенти і викладачі адресували йому багато часом несподіваних запитань, на які він давав змістовні відповіді. А запитання були цікаві, іноді дотепні. Це і про можливість встановлення для студентів іменної стипендії, про конкретні плани щодо розбудови юридичного факультету, про графік руху поїздів і роботу міського телебачення і чи погодився б п. Ярослав стати мером Нью-Йорка, на що останній відповів "ні", бо у нього не той колір шкіри.

Вартим уваги було повідомлення ректора університету академіка Віталія Кононенка, що в майбутньому у нашому вузі для майже 40 відсотків студентів навчання буде платним.

Словом, розмова проходила в дружній і невимушеній атмосфері, яка попри всі негаразди в бюджеті міста і в системі правоохоронних органів, та й держави в цілому, що не раз згадувалася головою міста, не затямала юні серця студентської аудиторії.

Інакше жити не можна — посміхались дівчата, відповідаючи на мов: "Чому ви такі веселі?" — після закінчення зустрічі. Можливо, вони мають рацію, — думалось мені, — адже надворі весна, тож хай буде в очах оптимізм, віра в серцях, бадьорий погляд в майбутнє.

Іван Долинський.

На знімку: під час зустрічі з мером міста п. Ярославом Тайліхом.

Фото Ореста Луцького.

Кандидатський іспит

Так тримати, подруги!

На "відмінно" склали кандидатський іспит з філософії випускниці нашого університету — три подруги — Апунович Олеся, Кисіль Олеся та Будник Олена.

Навчалися дівчата на педагогічному факультеті в експериментальній групі на базі педучилищ (Львівське і Чортківське Тернопільської області). Закінчивши з

відзнакою педагогічні училища та університет, вирішили зробити перші кроки у науковій діяльності. Як бачимо, фортуна їм усміхнулася. Хочеться побажати успіхів молодим пошуковцям і вірити, що так буде й далі.

Надія Стринадюк.
Кор. "Альма Матер"

Проблеми наукові

Відбулася звітно-наукова конференція університету за підсумками 1993 року. З доповіддю "Про перспективи розвитку сучасних суспільно-психологічних досліджень" виступила завідувача кафедрою соціальної психології професор Лідія Орбан. Другим питанням, що розглядалося, була доповідь на тему "Методи подолання суспільно-мовних впливів на усне українське мовлення", з якою виступив декан філологічного факультету доцент Микола Лесюк.

... І господарські

Весна — це оновлення оточуючої нас природи. До того ж — ще пора свят Великодня і нашого міста. І від того наскільки барвисто і завітчано посміхатиметься нам природа, настільки ж буде в нас з вами приємний і лагідний настрій. Весна увійшла в наші оселі не гостею, а повноправною, дбайливою господинею, тож і ми зустріли її шанобливими, добрими господарями.

Щодо нашого вузу, то з ініціативи ректорату і господарської частини усі служби активно працювали на впорядкуванні території. Як повідомив проректор з господарської роботи Богдан Ковбас, посаджено 350 кущів та дерев, розбито 8 клумб, повністю прибрано територію від сміття, пофарбували 500 м. огорожі, 37 лавок, підбілено бордюри та оновлено фасад приміщення університету.

Важливою складовою системи виховання є система освіти, центральним елементом якої є школа. Недаремно автор «Перестороги» ще на початку XVII ст. стверджував, що занепад суспільства відбувся через те, що не було шкіл, які б виховували творців і захисників держави. Він писав: «І так то много зашкодило панству руському вельми, же не могли школ і наук посполитих розширати, і оних не фундувано, бо коли би науку міли, тогди би за невідомістю й глупством своїм не прийшли до такої погібелі».

Історія переконала, що вирішення питання розвитку нації, утвердження державності може лише виховання в національній школі, бо «незважаючи на сходиність педагогічних форм усіх європейських народів, — вказував К.Д.Ушинський, — у кожного з них своя особлива національна система виховання, своя особлива мета, свої особливі засоби досягнення цієї мети».

Доля зробила щедрий подарунок Україні, давши можливість завоювати незалежність. І доля незалежності в наших руках. Одним із найголовніших завдань сьогодні стає становлення національної школи України як гаранта нашої майбутності, закладу, де формується будівничий і захисник нової держави.

У сучасному розумінні національна школа — це державно-громадська установа, яка оберігає і формує національну культуру, невіддільна від національного ґрунту і коріння свого народу, організаційно, змістом і формами роботи відповідає національно-культурним потребам України.

Національна школа не зводиться лише до мови викладання, як це стверджувала радянська педагогіка, хоч навчання рідною мовою в національній школі є обов'язковим.

Національна школа — це певний духовний клімат, який оточує учня, надає смислу сукупності навчальних предметів, пропорціям вивчення мов, створює естетичну і етичну основу, наближаючи її до живих народних традицій. Тільки та людина, тільки той громадянин, який все це засвоїв у школі утвердить в своїй свідомості, своїх помислах і почуттях, виявиться твердим в своїх моральних спонуках, здоровим в патріотичних амбіціях, стійким у світогляді.

У затвердженій Міністерством освіти України концепції загальноосвітньої школи вказано, що головна мета школи — формування і розвиток соціально-активної гуманістично спрямованої особистості з глибоко усвідомленою громадянською позицією, системою наукових знань про природу, людину, суспільство, почуттям національної самосвідомості, готовою до професійного самовизначення.

В Україні загальноосвітня школа є триступеневою. Ступені загальноосвітньої школи залежно від місцевих умов можуть функціонувати автономно, а також у комплексі з іншими навчально-виховними закладами. Між ступенями школи забезпечується єдність і взаємозв'язок, наступність мети, змісту, методів, засобів, організаційних форм навчання і виховання. На кожному ступені зусилля колективу мають бути спрямовані на виконання пріоритетних завдань.

Як все це реалізується у нашому місті? Виконком міської Ради затвердив на 1993-94 навчальний рік 33 загальноосвітніх школи, в них 1111 класів, 31 868 учнів. Рішення міськвиконкому виконується, крім мережі груп продовженого дня.

У цьому році працює з поглибленим вивченням предметів та їх циклів 340 класів, в яких навчається 9 763 учні. Задумаймося! Це велике число і класів й учнів. Є добрий досвід роботи в школах №№ 1, 5, 10, 11, 19, 21, 22, 23 та інших.

Поглиблене вивчення окремих предметів передбачає відповідну кількість годин згідно навчальних планів, програмове забезпечення,

матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення. Профільне навчання передбачає поглиблене вивчення циклу предметів на III ступені навчання, вимоги аналогічні до поглибленого вивчення окремих предметів. Крім того обов'язковим є спецкурс за обраною спеціалізацією. Кількість годин на вивчення циклу предметів визначається профільними навчальними планами, а не довільно із шкільного компоненту.

Дирекції шкіл не слід плутати диференціацію навчання за рахунок збільшення годин на якийсь предмет, із шкільного компоненту з поглибленим вивченням окремих предметів та профільним навчанням. Треба проводити набір в класи з поглибленим вивченням окремих предметів та профільні класи, враховуючи диференціацію навчання з даних предметів, починаючи із дошкільних закладів.

До світла,

ДО ЗНАНЬ

Хід реалізації концепції національної школи

У пояснювальній записці до навчальних планів загальноосвітніх шкіл України вказується, що диференціація навчання забезпечується максимальним врахуванням індивідуальних особливостей учнів на уроках, раціональним використанням годин шкільного компонента.

При належній підготовці вчителів доцільно запроваджувати викладання предметів за програмами різного рівня. Відділ освіти бачить як одне з першочергових завдань удосконалення мережі шкіл міста з такою метою, щоб створити оптимальні умови для розвитку нахилів учнів. При цьому ми будемо виходити з вимог, які ставляться до організації поглибленого навчання і жодні переконання типу: «він хороша людина, хоч і спеціаліст» ми не будемо брати до уваги. Кожен вчитель має бути доброю людиною, ми раді що вони саме такі є, але для викладання в класах з поглибленим вивченням предмету треба відповідати і вимогам кваліфікаційним.

Національна школа в своїй основі має мати національну, рідну для дитини культуру. Сучасні дослідники приходять до висновку, що серед найважливіших засад, які повинні визначати діяльність сучасної національної школи, зокрема української, слід вважати перш за все ті, що становлять серцевину народного виховання, що були покладені в основу класичної педагогіки, а саме: природовідповідність, культуровідповідність, народність.

Розвиток цих засад забезпечує реалізацію принципу гуманності педагогічного процесу... В педагогічному процесі, побудованому на вказаних засадах, не формально, а фактично реалізується принцип зв'язку навчання з життям, потребами народу. Значно зростає роль того комплексу знань

і науково-педагогічних концепцій, що їх об'єднує фундаментальне поняття «народознавство». Добре відомими в місті є вчителі початкових класів Яковичин Г.Г. (ЗШ № 13), Макогон Т.М. (ЗШ № 21), Коцюбинська С.В. (ЗШ № 21), Кіт Г.І. (ЗШ № 24) та інші, які здійснюють оновлення змісту навчального матеріалу через українознавство.

Багато педагогів міста вивчили досвід роботи ЗШ № 18, яка була піонером використання народознавства в навчально-виховному процесі і де головним центром в цій сфері став музей народознавства (керівник Гаврилович Р.І., вчителька української мови та літератури).

У ЗШ № 10 колектив працює над реалізацією цільової програми «Використання педагогічної спадщини та народної педагогіки в системі виховної роботи з школярами». З досвідом роботи цієї школи знайомі в різних областях України, він знаходить своїх прихильників і послідовників.

Добрі плоди у вихованні школярів дає співробітництво з громадськими організаціями, зокрема з «Просвітою», «Пластом», «Марійським братством», «Союзом Українок» та іншими.

Стали традицією участь школярів в акції «Дітям Чорнобілля» (ЗШ №№ 21, 13, 11), допомога інвалідам, ветеранам (ЗШ №№ 8, 4, 10, 11). Школи беруть участь в зборах коштів на лікування за кордоном, в акціях милосердя і ін.

У багатьох школах допомагають дітям придуматися до рідної культури об'єднання за інтересами, клуби, гуртки, свята і т.п. (ЗШ №№ 10, 21, 13, 22, 1 та ін.).

Плідною є співпраця шкіл з церквою. Але виховний потенціал цієї взаємодії ми використовуємо ще недостатньо. Релігія — складова частина народознавства. Свята, звичаї, обряди — невід'ємні засоби виховання гуманної особистості.

Зрозуміло, що всіх наших досягнень у адосконаленні навчання і виховання школярів в короткій статті зобразити не можна.

На жаль, нам не вдалося створити систему виховної роботи з школярами. Навіть в апараті відділу не маємо інспектора і методиста, які б відповідали за виховання і виключно ним займалися. Втратив свою методичну функцію в роботі з заступниками з виховної роботи і педагогам-організаторами центр дитячої творчості. Діяльність колективів у вихованні школярів не аналізується належним чином. Є приклади, коли школярі вчиняють злочини і правопорушення, зазіхають на власність особисті, державну, загальнонародну. Ганебним прикладом є знищення сріблястих яликів на екологічній станції, біля готелю «Роксолана». Це зроблено руками учнів ЗШ №1 та №5.

Це спонукає нас на пошук шляхів вдосконалення виховної роботи. І одним з найефективніших шляхів поліпшення цієї роботи є використання народознавства для національного виховання школярів. Навчання і виховання в національній школі базується у навчально-виховному процесі. Разом з цим треба зауважити, що виховання на базі національної культури не повинно приводити до національної замкнутості й ізоляції, тим більше до негативного ставлення до інших культур і їх носіїв. Навпаки, орієнтація на універсальні цінності, на партнерство в спілкуванні з різними культурами і їх представниками на законній основі поглиблюють національну гідність і самоповагу, надаючи національному почуттю статус цінності.

Національна школа є складною системою. Отже, її функціонування вимагає кваліфікованої управлінської діяльності.

Богдан Ступарик.
Завідувач відділу освіти міськвиконкому, кандидат педагогічних наук, доцент.

На писанках співає рідна мова...

Літописні рядки писанок —
То гармонія звуків і звуків.
У веселій пранічній тавок
Закаїчались перші "Аз, буки..."

Височезні ті "Букв" з лісів
Із корінням, гілками та листям...

Від прадавніх людських голосів
Аж до наших часів доносилася.

А коріння — то звуки століть...
Глочки їх — узори зірчисті,
А листочки — сини верховіть,
Що сягають до сонця й до щастя...

Мараска Кубасевич.

Учителька української мови середньої школи № 19.
м. Івано-Франківськ.

Від Великодня —

Вели
де

Шановне цнство! До вашої уваги — творчі роботи учнів 6-А класу школи-лицею. Вчитель української мови і літератури та класний керівник у цьому класі Пашинська Валентина Олександрівна. Оборонений нею навчальний кабінет — один з кращих у місті. Вони намагаються наблизити учнів до мамої древньої духовної культури, традицій, історії. Ось чому в кабінеті можна побачити багато рідкісних речей, що характеризують наш регіон, його етнічну групу — гуцулів.

А самостійна творчість учнів — їх стихія, адже це клас філологічного напрямку. П'ятнадцять творчих робіт дітей нещодавно надіслані у столицю України для участі в конкурсі.

Успішними можна назвати літературні спроби Лесі Паньків, Ірини Оршової, Світлани Бойчук, Мирослави Болахівської, Оасени Інкіної, Галини Ціхонь, Ірини Яворської. А Оксана Левченко, Ангеліна Савчук, Леся Вітварук віддають перевагу прозі.

Зверніть увагу, скільки доброти, людяності, теплоти, щирості в дитячих роботах. З яким захопленням діляться вони з нами своєю радістю очікуваного свята — Великодня.

Святковий конкурс

Гей, ходім співаги, друзі!

Шле бог ласку із небес...

Незабаром гарне свято
Ще й веселе для усіх.
Кришанками пахне в каті,
Лежить паска на столі.
Всі танцюють і співають,
Шле Бог ласку із небес.
Ще ж Великдень воспіває,
Бо Ісус Христос воскрес!

Всі до церкви рано йдуть,
Піти кошкани несуть.
Радість поміж всіх людей
Ходити в цей святковий день.
Люблять Господа
І дорослі, і малі,
Бо Христос усіх нас
І воскрес до життя.

Тож шануємо й ми його,
Бо дав він нам тепло.
Хай пле ласку із небес,
Бо Ісус Христос воскрес!

Леся Вітварук

Сгоїть кошкани
А там страви доїсти.
Гарні кришаночка
Для мене, Оксаночко.
Ще є паска,
Як Божа ласка.
І кругленька, і гарненька,
А до того ще й смаченька.

Ой, як мило з кошком ходити,
Повний щастя додому носити!
Оксана Фезасюк.

Це свято душі

Великдень! Великдень!
Вже скоро Великдень! —
Шепочуть струмки і брудьки.
Це свято велике і горде!
Це свято душі і святства!
Це свято малого й старого!
Це святість і чистота...

Іванна Сатур.

Моя молитва

О, Мати Божа!
Глинь на нас!
О, Діво!

Змишуєш над нами!
Спаси, Богородице, від руїни,
Благослови наші дітвася.

Тетяна Реченко.

Піч перемогла зиму

На околиці села жила Марійка
бабусю Катериною. У селі було
бабуся готувала різні страви, сварила сало, бо
ввечері де все сплядило у кімнаті. У цей час
Марійка повернулася з школи, де брала баранок,
щоб пригасити святковий кошик.

Вечеря дівчинка зойкала до хати саме тоді, коли
бабуся вийшла з покій рум'яну як сонечко, паска
Марійка підійшла до столу і сказала:
— Бабусю, цього року будемо здорові, адже на
пасці немає жодної грибок!

— Так, Марійко, — сказала бабуся усмішкою.
— А тепер ходімо готувати крашанки.

Марійка зазирнула в горщик, де кипіло цибулине
лущиння. Бабуся принесла лущи і легенько опустала
їх у горщик.

— Діди дядька Микити, попроси у нього хрін,
Марійко, — сказала бабуся.

Марійка випурхнула, наче пташка, з хати і
помчала до дядька. Тим часом бабуся вийшла з
горщика червоні крашанки і принесла кошкани. Через
деякий час повернулася Марійка. Бабуся Катерина
з онучкою склали все в кошкани. Надворі почало
темніти. Після вечери вони лягли спати.

А в кошкани почалася суперечка.

— Я найголовніша! — кричить Свічка.
— Ні, я! — каже Паска.
— Ми головні! — перекикують усіх Крашанки.
— Ні, що не кажіть, але головний — я! — гордо
мовив Хрін.

— Я головна! — закричала Ковбаса.
Потім почала кричати Шинка, а за нею Сир,
Масло.

— Я головний, — тихо мовив Кошик, — бо всі
ви знаходитеся у мені.

Але суперечка продовжувалась далі. Може б
довго так сварилися, але почули бабусині кроки. Вона
підійшла до столу, взяла кошкани і, подаючи Марійці
ласкаво мовила:

— Бері, Марійко, кошкани. Неси обережно, бо
все, що там знаходиться, — головне для свята.

Через хвилину вони пішли до церкви. А Страви,
які були в кошкани, помирився і більше не
сперечалися.

Надія Коваль.

Юний

Подарунок

Любити мій брат Андрійко майструвати.
Має свою кімнатку, де ховає весь нестерп,
який, здавалося б, треба було викинути на
смітник. Так каже мама, коли Андрійко
знаходить на вулиці і приносить додому.

«Навіщо тобі того дрантя!» —
втримавши чергового «сюрпризу»,
брата. «А ось побачиш, що з цього вийде»,
відповідає і миттю замкається у кімнатку.

«Краще б допоміг задачку вирішити»,
сердито кажу йому вслід. Та він навіть не
Тільки, час від часу, нагадує про своє існування
стукотом молотка, або дзвончанням пиляки, що,
доречі, мене дуже відволікає. Не витримую. Ану,
думаю, загляну. Що це він майструє?

Відчиняю легенько двері і просуюю

♦ Моя сестричка Ір
♦ Великодні писанки
♦ Весняні квіти.

Мал.
образот.
школи-лицею
Тнатковської

Фото у

До Зелених Свят

квітень 1994

КНИЖНИЙ
МІСЯЦЬ

Учнівська творчість. На урочісній сесії виступили учні Івано-Франківської середньої школи № 19. Вони читали вірші, декламували поезію, виконали танцювальні номери. Це були чудові години, які допомогли нам зрозуміти, що ми всі є частиною великої родини — українського народу.

Вірші до Дня Матері учнів 8-з класу Івано-Франківської середньої школи № 19

Мамо

Наша рідна мати мила,
Ти для всіх нас золота.
Ми тебе всі любим щиро,
Ти кохана і свята.

Свою ніжність ти віддала,
Щоб ми зросли людьми.
Свої ночі не доспала,
Колисавши нас крильми.
Чада Іванчук. 8-з клас.

Наша квітко білосніжна

Мати, наша мати,
Як той ангел ясний,
Цілий день нам світиш,
І вночі не гаснеш.

Мамо, наша мамо,
Квітка білосніжна,
Ми тебе всі любим
І цілуєм ніжно.

Мати, наша мати,
Мати Україно,
Ти сіяєш щедро
Й в вечірню годину.

Анаталія Бурак.
8-з клас.

айстер для мами

году. Побачивши, як із звичайцісінької масової пляшки з-під води виводять з його звичайцісінької ваза для квітів, сама заволаює морем. Починаю допомагати, отримуючи море і забуваю про те, що мене ще чекає прирешена задача з алгебри. Ще трохи часу і ваза для квітів і тато підходить з букетом фіалок у руках і запитує: «А чи знаєте ви, любі, яке свято?» «Знаємо, знаємо, — весело віддаємо ми, — завтра свято матері. А наша ваза з букетом фіалок у ній — це і буде наш подарунок мамі.»

Віка Сакулчи.
Учениця 6-А класу Івано-Франківської СШ № 21.

Учні 1-го класу
Михайлика
(на знімку у центрі).
Учні 1-го класу
Сені Тардичі.

Нові видання

Джерела любові

Весна, весна, веснівочка,
Гарна доня, як квіточка...
Михайло Сні.

Під загадковою і незвичною назвою — "Веснівочка" — нещодавно вийшов збірник поетичних творів для дошкільнят, який упорядкував Мирон Вільшук, колишній випускник Івано-Франківського педагогічного інституту (нині університету), заступник директора інституту післядипломної освіти педагогічних працівників. З любов'ю до малюків у збірничку підбрано цикл віршів, які пролісково опоетизуюють навколишнє через призму дитячої психології. "Веснівочка" має 18 розділів, в яких понад 180 художніх творів. Це — невинні колаескові і бабусині потішки, лічбаки і скоромовки, загадки і смішинки-веселянки...

І хоч книжечка невеличка за обсягом, вона пронизана глибоким різнобарв'ям поетичного світу дитини. Збірник допомагатиме завесновувати нашу духовну ниву замолоду в тарччій порі національного відродження і стане у пригоді не лише батькам та вчителям, а й студентам і школярам.

Марійка Плігирянка Писанка

Втекла мені писаночка
червоненька,
Мала вона сині очка,
круглосенська.
Куди трава зеленесенька
похвлялася.
Туди вона малесенька
покотилася.
Ось стрівула твердий камінь
та-й ... розбилася...

Михайло Дятченко
Тобі, Тарасе!

Вінки плетем тобі, Тарасе,
Вінки із квітів запашних,
Привітти, наш Батьку, дарю тобі,
Із серця щирого воли.
Та ще один вінок плетем ми,
З любові чистої, мов квіт.
Нас не злякають бурі й ти,
Нам світити ясно "Зарі"

Катерина Переміт Мисливця

Пошли нам, Боже,
Маленьким дітям,
Щастя, здоров'я
на довгі літа!

Щоб виростали
Розумні й смільні,
Душею чисті
І серцем вільні.

Щоб на
Зроби
Щоб ма
Лиха н

Роман Ромчик

Ромчик-хлопчик смачно спав
На постільочці в хаточці.
Ніч минула, день настав,
Міцно спалося хлопчині.
Глянув щиглак у вікно:
"Чай, іррірін, Здоров, Романко!"
Ромчик-хлопчик спить водно,
Не вітає любі пташку.

Йому приснився сон,
Тіло в хату скочив котик,
Скільки в столі крає вікон,
Випив смачно свій животик.
Вийшла мишка з-під стола,
Остервенно залядає,
Скрипку в ладки узяла,
Козачка явне заграє!

Котик вуси пошутив,
Як лавприсядки їв скочити!
Курячі на столі збиє,
По столісності волочить.

Мишка грас тір-лір-лі
Таратористові на вітку,
Котик скаче по столі —
Ромчик аж зайшовсь від сміху.
Ромчик-хлопчик смачно спав,
І крізь сон — ха-ха сміявся.
Щиглак в хату заглядав,
Цібркотав і дивувався.

МАТЕР

Відповідальна за випуск Марія Гладюк.

На перший погляд Івано-Франківська ЗШ № 10 нічим не відрізняється від інших шкіл міста: такий же сучасний архітектурний стиль, зручні обладнані навчальні кабінети, затишна ідеальна, просторий спортзал.

Але причиною знайомства з навчальним закладом та його педагогічним колективом послужило нововведення в школі — створення початкових класів прискореного навчання.

Ми відвідали урок математики у 3-у класі такого типу, який проводив учитель, колишній випускник нашого вузу Володимир Шовкопляс.

Звертаємо увагу на намальовану таблицю з перфокартами, що закладаються в уявлену електронно-обчислювальну машину. Діти пильно і зосереджено слухають завдання, які ставить перед ними Володимир Євстахійович.

Ось він викликає до дошки Олеса Якимовича. Хлопчик жваво обчислює, впевнено виконує завдання, яке звиряється з відповіддю. Відтак педагог звертається до учнів з проханням подумати, яким ще способом можна розв'язати цю задачу. Учні притихли, на хвилю задумалися, тільки поодинокі щось метикували у зошитах, сперечаючись між собою.

"Є бажанчі?". Потяглася одна, друга рука, а відтак якось одночасно у класі піднявся вгору "ліс рук". "А можна мені до дошки?" — звідусіль лунали дзвінікі голоси. Відчувалося бажання швидко і правильно відповісти, звідси

приплив творчої душевної насолоди, яка здатна підбадьорити, активізувати, розвивати дитячий розум і уяву.

Така енергійність вихованців пояснюється порівняно юним віком, що на рік молодші від

Школа: пошуки, знахідки

Експеримент розпочався, експеримент триває...

своїх товаришів із восьми інших третіх класів. Вчитель посміхається:

— Можна, можна, але ж не одночасно!

Після пояснення нового матеріалу він запропонував класові цікаву гру-змагання між рядами, в якій використовувались логічні завдання на виявлення кмітливості. В цій грі, що принесла учням задоволення, всі учасники одержали відмінні і добрі оцінки. Особливо відзначились Олег Юрчишин, Володя Телезин, Юра Богович, Світлана Павлюк...

Після закінчення уроку Володимир Шовкопляс поділився роздумами щодо ідеї ранньої диференціації учнів початкових класів за принципом рівневого відбору.

— Ця ідея належить директору школи Степану Місюрі та його заступнику з навчально-виховної роботи Ярославі Скибі. Вона була втілена в життя позаторік. Її передувала робота по виявленню здібностей у дітей ще раніше, у 1984 році. Тоді відкрили два перших класи з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва. Маючи відповідні кадри і враховуючи побажання батьків, у 1990

році почали працювати перші класи з поглибленим вивченням англійської мови, музики, образотворчого мистецтва. У 1992 році запровадили рівневу диференціацію, не відмовившись від попередньої. Відбір у клас прискореного навчання проводився за тестами, розробленими Київським науково-дослідним інститутом психології. За цими тестами виявляються здібні, обдаровані діти, які б змогли засвоїти 3-річну навчальну програму за два роки.

Приємно сказати, що з учнями цього класу працюється з задоволенням, хоча така праця вимагає від вчителя великої підготовчої роботи, творчого підходу. Молодші за віком, вони виявляють більший інтерес до знань, ніж ті самі учні із звичайних класів. Тому їхні можливості, здібності ще не пізнані до кінця, вони вимагають уважного і скрупульозного вивчення психологами — науковцями.

Закінчивши вивчення 3-річної програми за два роки, учні переходять у 5-й клас. Тут вони поглиблено вивчають математику, рідну та іноземну мови. Відтак, в старших класах всі зможуть визначитися відповідно до своїх творчих нахилів, тобто навчатись в суспільно-гуманітарному чи фізичному класах.

Як бачимо, такий метод навчання, починаючи з першого і закінчуючи одинадцятим класами, дає змогу учневі знайти себе, використати свої здібності й стати потрібним суспільству фахівцем.

Почин цікавий, потрібний. Експеримент продовжується.

Любомир Кліщ

У концепції середньої загальноосвітньої національної школи України підкреслюється, що одним із головних напрямів оновлення школи в нашій державі є реалізація себе в навчанні та вихованні підростаючого покоління. Течер уже ніхто не сумнівається в тому, що народознавчий підхід до системи виховання має невичерпані можливості виховання в дусі відданості своєму народові, формування моральних норм культури.

З цією метою в Івано-Франківській ЗШ № 10 створено малу академію мистецтв, головним завданням якої є відображення народної педагогіки у формах і методах виховання.

Керівником МАМ є заступник директора по виховній роботі, випускниця Прикарпатського університету Оксана Сочавська. Навчаються тут здібні, обдаровані учні, які мріють поглибити свої знання з того чи іншого виду мистецтва.

Робота з учнями ведеться в два етапи: теоретичному і практичному. На факультативних заняттях вивчається теоретичний матеріал з народознавства, українознавства, етнографії, фольклору, гуцулознавства. Практичні ж навички діти вдосконалюють на факультетах МАМ, де керівниками є досвідчені, висококваліфіковані педагоги. А факультети тут різні за своїм художнім та ідейно-тематичним напрямом, як-от: художньої вишивки (керівники — вчитель української мови і літератури Оксана

Семотюк та вчитель початкових класів Галина Федорко), писанкарства (керівник — завуч школи Ярослава Скиба), соплкарів (керівник — вчитель музики Віктор Римар), декоративно-вжиткового мистецтва

Шкільна академія МИСТЕЦТВ

(керівник — випускниця школи, студентка-заочниця художнього факультету Олеса Худецька), юних бандуристів (керівник — вчитель музики Софія Рошнівська), витинанки (керівник — випускник художнього факультету Мар'ян Луків), художньої студії (керівник — Світлана Логоза). Мар'ян і Світлана — творчі, ініціативні, здібні фахівці своєї справи. Як свідчать колеги, за такими професіоналами — майбутнє. А керівниками факультету кераміки і різби по дереву є члени Спілки художників України Марія Корпанюк та Ярослав Воронич.

Традиційними в школі стали проведення відкритих днів народної педагогіки, які проходять за спеціально розробленою тематикою. Наприклад, тематика 1-го класу звучить так: "Все починається в житті з малого", 2-го класу — "Мій рідний край — земля моїх батьків", 5-го — "З родини йде життя людини", а 11-го класу —

*"І навіть там, де не цвіте калина,
Де слово зневажається мов,
Всі знають — є на світі Україна,*

Не грудка, а земля з народом є..."

Кожен факультет радо ділиться своїми досягненнями та здобутками, звітуючи на відкритих заняттях факультету. Підсумком всієї роботи школи є творчий звіт, який проводиться в кінці навчального року як фестиваль "Таланти землі Галицької". Так, за підсумком минулого року творчий колектив здобув III місце на міському конкурсі-огляді.

У школі дуже багато талановитих школярів, це і п'ятикласник Володимир Бойчук (декоративно-вжиткове мистецтво), шестикласниця Світлана Скиба (писанкарство), семикласниця Оксана Худа (художня студія), дев'ятикласниця Вікторія Ткачівська (вокал) та інші.

Одним словом, світ учнівської уяви в нашій школі не замикається виключно на навчальній програмі загальноосвітніх шкіл. Кругозір розширюється, поповнюється цікавими знаннями, що в наш час це є за межею загальноосвітньої програми. Ці знання, то перші уроки, що очікують дітей за порогом школи — в училищах, технікумах, вищих навчальних закладах. А тому, ступивши на самостійний шлях життя, такі учні уже матимуть свій вибір майбутньої професії, що формується під час навчання у стінах шкільної малої академії мистецтв.

Незабаром випускні іспити. Тож хай їм пощастить — хто прагне прикрасити світ красою творчості своєї.

Олег Тучулак

Selig durch die Liebe,
Götter durch die Liebe.
Menschen Göttern gleich.
Liebe macht den Himmel
Himmischer, die Erde
Zu dem Himmelreich.

/F.Schiller/

Schillers Worte erinnern uns an das
Teuerste, was die Menschheit hat
- unsere Muttis. Sie spenden uns
Wärme, Freude. Ohne sie wäre
unser Leben leer und hätte weder Zweck
noch Sinn. Sie haben Liebe im Herzen und
Freude im Blick. Ihre Liebe ist wie ein
sonniges Glück. Muttis Liebe kann das Eis
von Gleichgültigkeit, Misstrauen, Drohung,
Gewalt zerschmelzen. Ihre Liebe stärkt uns
wie Ginseng. Das Wunder ihrer Liebe
besteht darin, dass sie niemals aufhört.

Jeder von uns wird von Liebe
geboren, aber die beste Amme ersetzt keine
Mutter, weil Muttersherz nicht lügen kann
und immer offen ist. Nicht umsonst sagt man:
"Eine gute Frau ist Goldes wert", "Ohne
Frau keine Freude".

Wenn wir nur überlegen, ob die Inseln
der Liebe nicht im Meer des Hauses
unübersehbar sind. Muttis, Frauen,
Geliebten sind die besten Ratgeber in vielen
Fragen des Lebens. Dank ihnen bekommt
unser Leben das wertvollste Gut, dank ihnen
sind wir Seelen. Sie unterstützen uns in
schwierigen Zeiten und helfen uns die
Ausdauer, Selbstbeherrschung zu besitzen,
obwohl es ihnen auch Mühe kostet,
ausgeglichen zu sein. Sie helfen uns
Schwäche in Stärke umzuwandeln. Sie
belehren uns aktiv zu sein, weil
Teilnahmslosigkeit keine christliche Haltung
ist. Der Gott ist nicht gleichgültig und
erwartet von uns, dass wir uns betroffen
fühlen. Er weiss, dass jeder einzelne sehr
wohl etwas verändern kann, wenn schon
nicht auf globaler Ebene, dann doch im
persönlichen Bereich.

Die Frauen... Sie belehren uns
frömmig zu sein. Und wahre Frömmigkeit
besteht darin, dass man sowohl betroffen
und mitfühlend ist, als auch aktiv wird.

Muttis Hände... Sie wickelten und
umarmten uns, sie haben uns in die weiten
Welten geführt, darum sind sie für uns das
grösste Reichthum. Muttis Wiegenlieder
begleiten uns das ganze Leben lang. Dank
ihren Liedern schweiften wir ins Land der
Träume, wenn uns des Alltags schwere Not
ermattet.

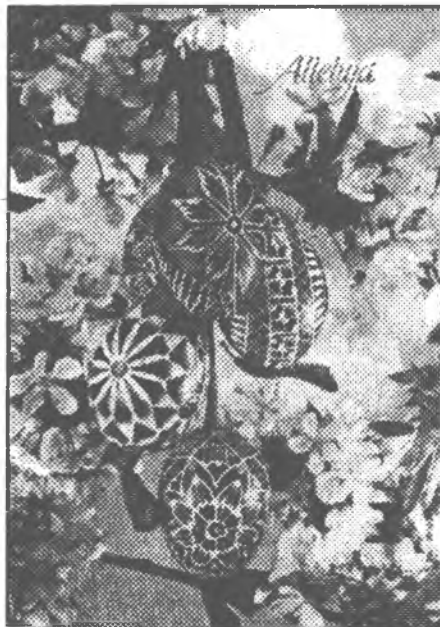
Wie jetzt höre ich Muttis sanfte
Stimme. Sie sang mir ein Wiegenlied:

Schlaf mein Kindchen,
schlafe schön,

brave Kinder schlafen schon
und die Wiese und der Hain
schlummern sanft im Mondeschein
Nie kann ich diese Worte vergessen.
Sie begleiten mich überall.

Unser Heiligtum

MUTTIS SCHRITT

Das Leben geht
im Meilenschritt voran,
wie Pferde galoppieren Jahre.
Doch Muttis Worte will ich stets
in meinem Andenken bewahren.

Muttis Lieder erfüllen unsere Herzen
mit Staunen und Schaffenskraft. Erinnern
wir uns an das Jaroslavnas Lied. Einem
einsamen Kuckuck gleich klagt sie seit
Morgengrauen. Sie will wie ein Kuckuck die
Donau entlang fliegen und ihre Ärmel in den

Kajala-Fluss hineinhalten, weil sie dem
Fürsten die blutigen Wunden seines
grausamen Leibes auswaschen will. Sie
weint und wendet sich an die Sonne, Wind,
Gott. Und der Gott zeigt dem Fürsten Jgor
den Weg aus polowitzischem Land nach dem
Heimatland.

Wie wir sehen, dass der Liebe kein
Ding unmöglich ist, sie überwindet alles.

Jeder von uns hat im Gedächtnis die
schönsten Kinderjahre, weil gerade in dieser
Zeit wir die reinsten Freuden des Lebens
genossen hatten:

Vergangenheit - unsagbar schöne
Zeiten

Vor Dir lebendig wieder aufersteht.

Du siehst im Kahn dich über's

Wasser gleiten,

Du schaust - die Ferne ist wie

Rauch verweht.

Schade, dass das menschliche Leben
so kurz ist und unser Leben wie ein Traum
ist.

Meine Mutti... Ihre Gestalt schwebt
immer um mich. Ich sehe manchmal mit den
sehnenen Tränen den Himmel und wünsche
und bete, dass Sie für einen Augenblick
hereinschauen könnte.

Mit welcher Empfindung rufe ich aus:
"Verzeihe mir's, Teuerste, wenn ich mich
manchmal irre". Umsonst strecke ich meine
Arme nach Jhr aus, wenn ich von schweren
Träumen aufklämmere, vergebens erwarte ich
Sie, wenn mich ein glücklicher unschuldiger
Traum getäuscht hat. Doch Sie erscheint
mir im Traum und das hilft mir das Böse zu
bekämpfen. Sie ist jetzt für mich wie ein
Stern, wie der göttliche Funke, der alles auf
dieser Erde sehen und heilen kann. Das gibt
mir Trost und Kraft und Hoffnung. Sie ist
für mich wie der heilige Geist, der ein Keim
des ewigen Lebens ist. Der Gott ist sehr
daran gelegen, uns das ewige Leben zu
geben. Und der Tag wird kommen. Gott
wird uns mit offenen Armen willkommen
heissen.

Dort, wo die Sterne leuchten, lebt
auch meine Mutti, die auf mich auch wartet.
Und diese Hoffnung gibt mir viel Kraft und
Zuversicht in das Morgen.

Wohin du dich auch wendest,
stets und immer

Begleitet dich derselben Sterne Ritt.

Und überall siehst über

- dir du schimmern

Bekannter Abrisse
der Muttis Schritt.

Die Publikation ist vorbereitet von

**Marija Juttschyn und
Halyna Schazka.**

Презентації

Клуб збирає друзів

У школі-лицей університету
відбулась церемонія урочистого
відкриття клубу шанувальників
англійської мови "Kiwi". Він
об'єднав старшокласників,
педагогів, батьків учнів. Члени

клубу планують проводити зустрічі
з цікавими людьми, літературні і
мистецькі венори, тематичні
виставки, екскурсії. "Kiwi"
запрошує ентузіастів до співпраці.

Василь Джичка

Перший урок

Пелегко бути вчителькою

З трепетом чекала зустрічі з учнями свого першого уроку... і ось я віч-на-віч з 5-«Е» класом школи № 11 1-3 ступеня м. Івано-Франківська.

Діти як діти: і біляві, і чорняві, і веселі, і заклопотані. Як стати їх другом і наставником?

І тут пригадалися слова нашого славного педагога Василя Сухомлинського, який писав «Якщо учитель став другом дитини, якщо ця дружба освітлена благородним захопленням, поривом до чогось світлого, розумного, то в серці дитини ніколи не появиться зло».

Дякуючи порадам моїх наставників — учительці української мови і літератури Оксани Дмитрівни Зозулі, англійської мови Ользі Іллвіні Турчак, я знайшла спільну мову з дітьми, йду в школу з охотою. Вдячна своїм старшим товаришам, які показують мені кращі зразки у веденні уроку, дають поради щодо відбору дидактичного матеріалу, розкривають основні правила і прийоми, що допомагають підтримати дисципліну в класі.

У цьому плані мені також пригодилися знання з психології про врахування вікових особливостей дітей.

Звичайно, до кожного уроку потрібно серйозно готуватися. Теорія — одне, а практика показує інше. Важливо вивчити шкільну програму з предмета, наукову і методичну літературу, відібрати зміст навчального матеріалу у відповідності з особливостями класу, продумати методику викладання, структуру уроку, розподіл

часу на різних його етапах, поєднання різних методів, форм, засобів навчання. Викликає затруднення формування інтересу в учнів до предмета, навиків навчальної праці, взаємовідносин з учнями, індивідуального підходу до них.

Після кожного уроку аналізую труднощі, невдачі, даю оцінку своїм дітям.

Ось і закінчилась моя перша педагогічна практика. Близькими і рідними стали для мене ці 25 віхрстих хлопчиків і дівчаток. Ми ще зустрінемося з вами: Оксанко Біланюк, Тетяно Корізно-Мирська, Юлечко Проців, Русланчику Білецькій, Оксанко Лазоришин...

Перша моя педагогічна практика закінчилась. Я зрозуміла, що робота вчителя складніша, ніж приміром, артиста, якому не потрібно придумувати текст своєї ролі, за нього це зробить драматург. Учитель сам собі режисер і виконавець власного сценарію.

Друга думка, до якої я прийшла: учитель повинен бути гуманістом, бо тільки ідея гуманності не приживеться, не втілиться в суспільстві, плани і програми перетворяться в пусті фрази.

*Надія Стринадюк.
Студентка 4-го курсу
філологічного факультету.*

Планети у травні

У західній частині неба протягом усього місяця видно Меркурій (після заходу Сонця). Тривалість його видимості поступово зростає і наприкінці місяця досягає півтори години. Блиск планети поступово зменшується. 11 травня Місяць пройде в 3' далі на південь від планети. Увесь місяць протягом двох годин (при заході Сонця) сяє на заході Венера. 13 травня Місяць пройде в 4' далі на південь від планети. Марс видно на сході. Планета з'являється за кілька хвилин до сходу Сонця, наприкінці місяця період видимості збільшується до 40 хв. 8 травня Місяць пройде в 4' далі на північ від планети. Марс переміщується

прямим рухом по сузір'ю Риб. Юпітер видно з вечора й майже до ранку. 23 травня Місяць пройде в 3' далі на південь від планети. Юпітер переміщується зворотним рухом по сузір'ях Терезів та Діви. Сатурн влітку до сходу Сонця низько над горизонтом в південно-східній частині неба. Тривалість його видимості збільшується від 1 до 2 год. 1 травня Місяць проходить в 7' далі на північ від планети. Сатурн переміщується прямим рухом по сузір'ю Володія.

20 травня Сонце вступить в зодіакальний знак Близнят.

Святковий ранок у дитсадку «Пролісок». Фото Василя Джички та Івана Фушета.

«Альма Матер»

1-2 (148-149), травень '94 р.

Засновник —

Прикарпатський університет ім. Василя Стефаника (ректор — академік АПН України, доктор філологічних наук, професор *Віталій Кононенко*).

Головний редактор

Євген Гордійца

Наша адреса:

Заходьте — м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 102, 102а (вхід з вул. Пушкіна).

Пишіть — м. Івано-Франківськ, головпоштамт, а/с № 27.
Тел. — 96-4-82, 96-4-89.

Над номером працювали:
науковий редактор — професор *Володимир Палас*, літературний редактор — кандидат філологічних наук *Зоряна Каспринська*.

Редакція залишає за собою право редагувати скорочувати текст. Автори публікацій відповідають за добір, точність і об'єктивність наведених фактів. Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції.

Набір і верстка рекламного агентства «Акорд», м. Івано-Франківськ, вул. Коновальця, 2, тел. 2-49-45, 3-72-75, факс (03422) 2-40-45, e-mail: vad@akord.lvano-frankivsk.ua.

Газету віддруковано офсетним способом друку в Надвірнянській районній друкарні. Виходить двічі на місяць форматом Ф4-1. Газета зареєстрована облуправлінням по пресі: ІФ № 216. Тираж 1000 прим. Підписано до друку 12. 05. 1994 р.